

„Skrekszalámit“ kérjen minden orth. élelmiszerüzletben.

Apró hirdetések.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egy szeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. Jelígs levelek kettős borítékban, válaszbellyeggel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. Telefon: József 429-51. VII. Dohány-u. 68.

NŐSÜLNE jól berendezett üzlettel rendelkező középkorú orth. uriember megfélelő hozománygal. Jelige »Komoly élet«.

ÖNHIBAJÁN kívül elvált 28 éves, úgy a világiakban, mint a héber tudományokban egyaránt művelt; komoly házasságra vágyó fiatalember feleségül venne szolid, intelligens, csinos orthodox urileányt. Hozomány közepes legyen. »Nem akarok már csalódni« jelígjű leveleket e lap kiadójába kérek.

19 EVES, feltűnő szép sógornőmet ezuton szeretném főköttő alá juttatni. Csakis azok írjanak, kik nem pénzt, hanem aszszonyt akarnak a házhoz. »Boldogság« jelígen e lap továbbit.

TIZENKILENC éve közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b, Telefon. (Cégnélküli levelezés.)

HARMINCÖTÉVES izraelita fűszerkereskedő vagyok, saját házamban szépen berendezett üzletem, lakásom van. Feleségül keresek olyan háziasszonyt vagy fiatal özvegyet, aki nekem hű élet- és üzlettársam lenne. Kimondottan üzleti életem kedvelő hölgyek levelét »Budapest környéke« jelígre kiadóba kérem.

Állást keres.

AMBICIOZUS, 21 EVES kereskedésben jártas talmudista, bármily állást vállalna, egyben gyermekeket is tanítana. »Megbízható« jelígre.

NAGY GYAKORLATTAL bíró mérlegképes könyvelő, borszakmában jártas fiatalember keres szombattartó cégnél szakmaválogatás nélkül állást. Választ »Kütnő munkaerő« jelígre kér.

Állást nyer

JÓ HÁZBÓL való szombatot tartó tanulóleány fizetéssel felvágott-üzletbe felvétetik. Schwarz, VIII. Népszínház-u. 42-44. szám.

TANONCNAK kerestetik szombattartó helyre 15-17 éves fiu. Fizetés megegyezés szerint. Hoffmann József sütődjé, Beled.

Különféle.

VALLASOS, TISZTA családnál vidéken, portmentes helyen elhelyezném édes anyámat teljes ellátásra Aradjánlatot »napfényes szoba« jelígre kiadóhivatalba kérek.

EGY JÓ KARBAN lévő széfertóra eladó. Cim a kiadóban.

ELSZEGENYEDETT, tönkrement kereskedő, ki családjával nyomorog, éheznek, kéri a jószívű hittestvérek segítségét »Je-huda Hálévi« jelige alatt a kiadóba.

A Bpesti Aut. Orth. Izr. Rabbínatus felügyelete alatt álló kávémérés, tej, füstölthustétel, naponta friss hal stb. a ROMBACH-u. cában csakis POPPER-nél. Tisztelettel Popper Rombach-u. 15.

Hajszalakat hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja felelősséggel Pollák Sarolta Budapest, Andrassy-ut 38. „Miracle“ hajeltávolító-szer széküldése utasítás-sal.

„Skrekszalámit“ eszik az egész orthodoxia.

Nyomatott a HELIOS könyvnyomdában Budapest, Sip ucca 3. Felelős nyomda-vezető WEITZ KAROLY

פיר שוחטים!

Habe Chalofim unter Garantie, prima wie auch mindere belgische reiss & glatt, ferner Stanislauer schwarze Steine bei Fränkel ש"פ Bpest, Rombach-u. 16. Bostellungen werden nur gegen vorherige Angabe, ausgefolgt.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes SCHMUTZER, Pesterzsébet, PREISLISTE, and various flour types like 15 zöllige, 14, 10, 8, 5, Belgische, Wasserstein, Stanislauer.

Megnyilt a Kávémérés és uzsonnázó Budapest, Rombach-ucca 16. a Tauber-fele udvari helyiségben. Nyitva reggel 5 órától este 10-ig. Olcsó szobák a második emeleten

קונדמאכונג! Wirkungsvolle in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit verfertigt. Zu mässigem Preise, unter strengster Diskretion. Honorar von 5.— P aufwärts und —40 F. Porto rekomandirt im voraus. — Ferner Israel Braun Budapest, VII., Szövetség-u. 43.

BAUMGARTEN E. asztalos BUDAPEST, DOB UCCA 27. SZÁM. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat. — Mindennemű javításokat olcsón, gyorsan és pontosan eszközök Raktáron tartok előszoba és konyhaberendezéseket Szombaton zárva

יידישע צייטונג ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTH. ZSIDÓSÁG HETILAPJA. MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII., SIP U. 10. TELEFON: József 425-90. ALAPITOTTA: GROSZBERG LIPÓT ELŐFIZETÉSI DIJ: 1 ÉVRE P 20.— " fél " " 10.— " negyed " " 5.— Postachequekontó-szám: 50.791.

A német orthodoxia vezérének levele

a „Zsidó Ujság“-hoz. JACOB ROSENHEIM NYILATKOZIK A FRANKFURTI RABBIKÉRDÉSRŐL.

Lapunk minden száma tanúságot tesz a „Zsidó Ujság“ ama törekvéséről, hogy orth. szemüvegből nézze a hét eseményeit és így elsősorban a zsidó világban történteket. Senkitől sem függve, szerény önállóságunkban az egyetemes orth. zsidóság eseményeit pártatlanul az örök zsidó értékek szempontjából igyekezünk megbeszélni. Mivelhogy a hazai orth. eszmevilágnak, valamint az orth. szervezet strukturájának tekintetéből igen fontosnak tartjuk azt, hogy a magyar orth. gondolatlanul a rokon Hirsch Samson Rafael ideológiája és tradíciója székelyén ki lesz Breuer Salamon utódja, több cikkben foglalkoztunk a frankfurti rabbi-kérdéssel. Kaptunk is Frankfurtból külföldi színezetű tudósításokat. Volt olyan a ki a volt főrabbi fiát a ki nagy apja örökségeért most harcot folytat, rendkívüli módon dicsőítette és ellenfeleiben az orth. elromlást látta. Felkerestek bennünket ellentétes irányu és egyoldalú beállítással is. A „Zsidó Ujság“ a tudósítások egy részét

az elfogult részletek mellőzésével közölte. De jól esett látnunk a német zsidó közélet etikai alapjának megnyilvánulását, azt, hogy tisztelettel említették azt a férfit, aki szimbolizálja a kérdésben a véleményeltéréseket: Jacob Rosenheim nevével. Az ő ki-magasló egyénisége adja meg a kérdésnek jellegét s ezért egyik tudósításunkat „Rosenheim contra Breuer“ címmel láttuk el. Az ily című közleményünkre kapjuk a következő rektifikációt, amelyet csak a német orthodoxia vezérének, évtizedes munkássága által feltétlenül elismert vezető egyéniségének kijáró tiszteletből közlünk. A hozzánk intézett levélből ugyanis az igazi zsidó sajtó megbecsülését olvassuk ki, valamint a zsidó közéleti felelősség törői elvének kidomborítását látjuk. Milyen példaadó s a magyar viszonyok mellett oly ritka az a nobilitás, amellyel megállapítja, hogy az előjáróságban elfoglalt helye rezerváltságot irt neki előre most közös határozattal az

előjáróság megszüntette a véleménynyilvánítás akadályát és így nyíltan vallomást tesz amellett, hogy ő a frankfurti rabbiszékben dr. Klein nürnbergi főrabbit, a pozsonyi és nyitrai gaonok kiváló növendékét óhajlja látni, bár elismeri az ellenpárt jelöltnek nagy kvalitásait. A magyar orth. közvéleményre egyébiránt nagyfotosságú a levél ama kijelentése, hogy a frankfurti hitközségben megdönthetetlenül szilárdan áll a teljesen önálló orthodoxia elve, amelyet nemcsak a hitközség vall, hanem dr. Klein is. Ennek hangsúlyozását látjuk abban — lapunk más helyén közölt — levélben is, a melyet egy dunántúli orth. főrabbi intézett hozzánk. Szolgálatot véltünk tehát tenni a hazai orthodoxia ügyének és eszméjének, a midőn a Frankfurtból kapott levelet az eredeti német nyelven közöljük. Láthatják belőle, milyen felelősséggel, az orthodoxia érdekeinek minő figyelembevételével kezelik a szövevényes ügyet. * * *

Frankfurt a/M., der 3. Mai 1927
An die löbl. Redaktion des „Zsidó Ujság“.

Budapest.
Vor einigen Monaten erschien in Ihrem w. Blatt unter der Ueberschrift „Rosenheim contra Breuer“ ein Artikel, der eine gänzlich einseitige und schiefe Darstellung der bei der hiesigen Rabbinerwahl in Betracht kommenden Gesichtspunkte gibt. Ich war damals nicht in der Lage, persönlich zu antworten mit Rücksicht auf meine Stellung im Gemeindevorstand. Nachdem der Vorstand nunmehr Ende voriger Woche den Beschluss gefasst hat, angesichts des Ernstes der Lage seinen einzelnen Mitgliedern die Meinungsäußerung in der Öffentlichkeit frei zu geben, bemerke ich zu dem Gegenstand zur Aufklärung Ihrer Leser folgendes:

1) Sowohl Herr Rabbiner Dr. Klein, der *חכם מבורח* von *הרד"ק* als auch Herr Rabbiner Dr. Breuer sind überzeugte Vertreter des Prinzips der *Selbstständigkeit und Unabhängigkeit der Israelitischen Religionsgesellschaft in Frankfurt a. M.* Beide lehnen jede Massnahme ab, die irgendwie geeignet wäre, dieses Prinzip zu schwächen oder der irrigen Idee der Gemeindeorthodoxie und der Achduth-Organisation unmittelbar oder mittelbar Vorschub zu leisten. Jede gegenteilige Unterstellung, die schon durch die literarischen Veröffentlichungen des Herrn Rabbiner Dr. Klein Lügen gestraft wird, fließt aus blosser Wahltaktik und ist unwahrhaftig.

2) Meine Freunde und ich sind mit weiten Kreisen unserer Gemeinde der tiefen Ueberzeugung, dass Herr Rabbiner Dr. Rafael Breuer bei aller Wür-

digung seiner geistigen und rednerischen Qualitäten — doch vermöge seiner Persönlichkeit, wie sie in langjähriger literarischer und öffentlicher Wirksamkeit sich offenbart (keineswegs aber wegen seiner gemeindepolitischen Grundprinzipien), zur Bekleidung des Frankfurter Rabbinates ungeeignet ist. Wir sind

weiter der Ueberzeugung, dass gerade die allgemein bekannte, übertriebene Schroffheit der jungen Generation Breuer gegen die Person jedes in einer Nuance anders denkenden Gesinnungsgenossen dem Austrittsprinzip *Samson Raphael Hirschs* und der Israelitischen Religionsgesellschaft unendlichen Schaden zugefügt hat. Diesen Schaden in Zukunft, soweit es möglich ist, gutzumachen, scheint uns die oberste Gewissenspflicht der Schüler *Samson Raphael Hirschs*.

3) Wir befürworten die Kandidatur Klein, weil Herr Rabbiner Dr. Klein mit umfassendem Wissen und goldreiner Prinzipienfestigkeit im Sinne *Samson Raphael Hirschs*, wahrhafte jüdische Menschenliebe zu verbinden versteht und sich das Vertrauen der weitesten Kreise der Orthodoxie erworben hat.

4) Wie ich selbst über einzelne, das Prinzip nicht berührende taktische Fragen hinsichtlich der Behandlung der Gemeinde-orthodoxie denke, ist eine Frage, die mit der bevorstehenden Rabbinerwahl nur in mittelbarem Zusammenhang steht. Herr Rabbiner Dr. Klein ist Mannes genug und dürfte in ganz Ungarn dafür bekannt sein, seine eigenen rabbinischen Ueberzeugungen *unabhängig und lediglich im Sinne seines Gewissens* zu vertreten. Wer anderes verbreitet ist *צדק נודע ומפורסם*.

Hochachtungsvoll
Jacob Rosenheim.

NAGYVÁRADI LEVÉL.

— A wízsnitzi Rebbe bölc elörelátása. — Román korrupció. —

(Saját tudósítónktól.) Tanujelöl, annak hogy a nagyváradi hitélet, tradícióinak megfelelően, örvendetesen a fejlődés útján van, a következő két hirt van szerencsém t. Szerkesztő ural közölni:

1. Az itteni orth. hitközség már eddig is 3 nagy templom fölött rendelkezik, most elhatározta egy *negyedik* templom építését: ezen templomban a hívők kérelmére valószínűleg „szefard“ ritus szerint fognak ájtatoskodni.

2. Iszrtü.Chag napján a különböző jesivákba utazó talmudista ifjak részére bucsbankett lett rendezve, a melyen a város összes orth. rabbijai és talmudtudósai résztvettek. A jesiva-bócherok közül is többen „charifesz“-drósekat mondtak. A tóra tiszteletét nagyban emelte azon elhangzott határozat, hogy a szegény

talmudistákat havi járulékokkal fogják ellátni.

Tudvalevő, hogy a híres wízsnitzi Rebbe a háboru kitörése óta Nagyváradon lakik. Utóbbi időben feljelentés érkezett a Rebbe ellen a „sziguranca“-ra, miszerint ő a hozzá forduló zsidó katonákat a katonaság kötelékéből való *szökésre* beszéli rá. Erre a sziguranca (román detektívtestület) két katonaruhába öltözött zsidó detektívet küldött a Rebbehez, akik sirva kértek a Rebbetől tanácsot, hogy „mitevők legyenek, mivel a katonaságnál nagyon kegyetlen bánásmódban részesülnek.“ A Rebbe erre megnyugtatta őket s azt tanácsolta, hogy vakon engedelmes-

kedjenek fellebbvalóiknak s tőrjenek mindent szeretettel, így majdan soruk a Mindenható kegyéből meg fog javulni . . . A detektívek ezután elárultak magukat és a Rebbet szívélyesen gratuláltak. Az eset városzerte érthető feltűnést s meglepedést váltott ki.

Mivel Romániában mint ismeretes, oly *korrupció* uralkodik hogy hatóságoknál legális uton semmi sem vihető keresztül, ellenben baksisért minden, az orthodox autonómia is egészen másképp fest nálunk, mint Magyarországon. Az említett oknál fogva például a besztercei orthodox országos iroda — pénz nélkül — a kormánytól képtelen bármit is az erdélyi orthodoxia érdekében keresztül vinni. Ami viszont Magyarországon lehetetlen — mint pld. egy vá-

ZSIDÓDOS magánanfolyam
V.I., Dohány-u. 84. Telefon: J. 424-47.
Előkészít középiskolai magánvizsgálatra.

rosban 2 orth. hitközség létesítése — itt az *említett módon* lehetséges. Ilyen alapon a kolozsvári orthodox hitközségben is kettészakadás állt be.

E hó elején tartotta gyűlését Bukarestben az „Ó-romániai zsidó hitközségek szövetsége.“ A konferencia, amelyen 40 hitközség volt képviselve, konstatalta, hogy a kormány a *zsidó*

iskolák törvényadta jogait nem respektálja és azoknak *szombati látogatását követeli* és az állami iskolák zsidó tanulóinak vallási oktatását mellőzi. A konferencia felhatalmazta a szövetség képviselőtestületét, hogy az említett ügyekben a kormánytól haladéktalanul intervenáljon.

Egy szombatot a hitközségi nyugdíj egyesület javára!

A hitközségi tisztviselők és alkalmazottak országos egyesülete komoly munkával fogott a nyugdíjkérdés megoldásához és illetőleg az ehhez szükséges nyugdíjgyesület megalakításához. A nyugdíjgyesület alapszabályai már tárgyalás alatt vannak, sőt az Országos irodáknak is megküldettek.

Ezt a célt szolgálnák a hitközségek is, ha évenként egy *szombati templomadományt* a nyugdíj alapra átengednének. A hitközségek háztartásában egy szombati templomadomány alig számít, míg az ország összes hitközségeinek egy szombati adománya jelentékeny összeggel gyarapítaná a nyugdíjgyesület alapját.

Egy nagy testület rendezetlen jogviszonyainak, aggkori biztosításának rendezéséről van szó. Munkában elfáradt, a munkában megrokkant hitközségi alkalmazottak nyugodt öregességét lesz hivatva biztosítani a nyug-

díjgyesület, amelynek vezetősége becsületbeli kérdést csinál abból, hogy minden fillér rendeltetésére használtassék fel.

A magunk anyagi hozzájárulásával is hozzá akarunk járulni a nyugdíjgyesülethez, de a hitközségeknek, mint kenyéradó gazdáinknak támogatására is szükségünk van, mert a magunk anyagi ereje gyenge.

Álomnak tekintették elődeink a nyugdíjgyesületet. Mi ezt az álmot valósággá szeretnénk varázsolni és bizunk Izrael vezető férfiában, bizunk a hitközségekben, amelyek az igazság szavára hallgatva méltányolni fogják kérésünket: adjanak egy szombatot az alkalmazottaknak.

A főtisztelendő rabbi urakat, valamint az elnök urakat tisztelettel kérjük, hogy támogassák kérelmünket.
Dr. Wallis Antal
a hitk. tisztv. egy. elnöke.

A dévai főrabbi új könyve.

Budapestnek most kiváló vendége van, *Ehrenreich* Ch. L. dévai orthodox főrabbi személyében. A szerény fellépésű, csendes munkájában és szent hivatásában felolvadó tudós nevét tisztelettel említik mindenütt, ahol a tórai tudomány önzellen művelését értékelni tudják.

Egymásután bocsátja ki értékes kutatásának eredményét, megvalósítván a bölc király mondását

יפיצו מעינותיך הוציא
nemcsak olyan értelemben, hogy kibuzogtatja magából a tudás forrásait, hanem olyan értelemben is, hogy kutatja a minhang-könyvek, respen-

zumok, glosszatorikus megjegyzések forrásainak útját egész addig, amig beletorkolónak a Sulchan Aruch nagy tengerébe. A zsidóság eme utolsó kódexének egyes forrásművei nincsenek ugyanis pontosan kikutatva s ezért tűzte ki magának célul *Ehrenreich* rabbi, hogy megtisztítja a héber irodalom e kincseit a rájuk rakódott rozsdától. Pár évvel ezelőtt kiadta a Rási tanítványai által összeállított *הפרדס* c. régi munkát, imponáló tudással, minden egyes szóra kiterjedő pontossággal. Most pedig szeretetteljes elmélyedéssel napvilágra bocsátja az *אבודרהם* c. művet,

azt az érdekes *XIV.* századbéli munkát, amely a mi imakönyvünknek magyarázatát tartalmazza, több érdekes minhagot feljegyez és melyből a Sulchan Aruch is sokat merített, hisz az Abudarham szerzője a Sulchan elmunkáját képező „Arboo Turim“ szerzőjének kortársa vagy tanítványa volt.

Ehrenreich rabbi az Abudraham általános bevezetésén kívül kiadta, a *פרשת פסוקי דזבחה*. Az eddigi részletek magyarázatából is kitűnik, hogy a kommentátor *רב פעלים* sokat dolgozott és sok anyagot gyűjtött. Nem bocsátkozik feltevésekbe, hanem *הוא מלפני יוני לקח* az egyszerű igazságot igyekszik megállapítani kéziratokból és könyvekből, mert az Abudraham eddigi kiadásai sajtóhibákkal telvék. Az imakönyvre és a templomi szokásokra vonatkozó óriási irodalom nyitott könyv előtte *R. Amrom* gaontól kezdve egész a legújabb *Jawecz-ig*. Műveiben a régi *בקיאות* egyesül az új módszerrel. Szük terünk nem engedti, hogy a műből egyes részeket kiragadjunk és így csak általánosságban hívjuk fel a bené *tajre-k* figyelmét *Ehrenreich* rabbi legújabb ediciójára.

M. L.

ארטו. כשר Vénus ételzsir

Snyders győri orth. főrabbi ur hechserével ellátva

Vénus étolaj

kiváló minőségben minden fűszer, csemege- és ételkészítésben kapható

Gyártja:

OLAJMÜVEK R.-T.

Kohn Adolf és Társa
Győr-Budapest
Zolián u. 19. Tel.: 8-22.

Képviseli:

Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Ujpest“ 161.

Sussmann pesti rabbi palesztinai kiküldetése.

(Saját tudósítónktól).

A jeruzsálemi כולל - hitközségek magyarországi, szlovenszói és erdélyi reprezentánsai a múlt héten Budapesten, Frankl Adolfnál, mint a szentföldi magyar נשיא-elnöknél tanácskozási gyűlést egybe. Szlovenszót főt. Schreiber pozsonyi, Erdélyt főt. Glasner kolozsvári fő-rabbik képviselték. A konferencia egyhangulag úgy határozott, hogy a Palesztinába kivándorolt magyar (ill. szlovák és erdélyi) hittestvéreink érdekében bizonyos sürgős intézkedések megtétele és ezzel kapcsolatosan néhány palesztinai kérdés beható tanulmányozása céljából Sussmann pesti orth. rabbit felkérjük, hogy mielőbb Palesztinába kiutazzon és utazásának eredményéről ki-merítő jelentést tegyen. Sussmann rabbi a fontos ügy érdekében a nagy fáradtsággal és nélkülözéssel egybekötött missziót vállalta s f. hó 10-én kedden Triesten, Alexandrián és Kairón keresztül Erec-Jiszroélba utazott. Sussmann rabbit közvetlenül elutazása előtt, a pályaudvaron felkereste a „Zsidó Ujság“ szerkesztője, aki előtt palesztinai útja felől a következőket volt szíves nyilatkozni:

„Hogy mi a kiküldetésem speciális oka, arról éppen ut-

zásom célja érdekében nem kívánok előre nyilatkozni. 3 hetet szándékozom a Szentföldön tölteni, amely időt egyuttal a חובה-ארץ-nak, ősapáink földjéhez való rajongásom kielégítésének is fel fogok használni. Lagbe-mer előestéjén יום ראשון részvenni szándékozom a híres „R. Simeon ben Jochái“ ünnepélyen, melyre mint ismeretes évenként messze földről zarándokolnak el. A יום ראשון ünnepet בליל ירושלים-jimban töltöm el. Utí élményeimről szóló tudósításokkal készséggel állok majd a „Zsidó Ujság“ rendelkezésére“.

A vonatvezető már jelt adott az indulásra, amikor szerkesztőnk a rabbitól a szerencsés viszontlátás reményében meleg bucsút vett.

*

A népszerű rabbi előtt, aki a pesti orth. Sasz-Chevre előadója, elutazásakor a pályaudvar perronján a Sasz-Chevre mintegy 30 tagú küldöttsége tisztelettel. A deputáció élén a rabbit Klein Márkusz ש"ס elnök üdvözölte. Sussmann rabbi az üdvözlést meghatótt szavakban köszönte meg s tanáinak szellemében a küldöttségtől דברי תורה-val, talmudikus fejtegetésekkel bucsuzott. A küldöttség néhány tagja is vonatra szállt és a rabbit Kelenföldig elkísérte.

Jesivaügyi konferencia Bèrsben.

— Az „Agudasz Jiszroél“ áldásos tevékenysége. —

(Bécsi tudósítónktól.) A jesivákat és Talmud-tóra-iskolákat támogató (az Aguda kebelében létesült osztrák) „Keren ha Tóra“ egyesület, vasárnap Ijjar 6-án tartotta Bécsben országos konferenciáját. A gyűléseten résztvettek a szadagórai Reb-ber és Németausztria előkelőbb rab-bijain kívül a bécsi fontosabb tem-plomok és talmudtörök rabbijai és

előjárói.

A konferenciát, amelyen Wolf Pappenheim elnökölt, R. Jesajo Fürst Schiffschul-rabbi szívélyes szavak-kal nyitotta meg. Felszólaltak a sza-dagórai Rebbe (aki egy talmudikus héber folyóirat megjelenését prop-agálta), továbbá Kohn sponrke-reszturi és Ehrenfeld nagymartoni (burgenlandi) főrabbi, valamint Ho-

NEUSTADT DÁVID

cukorkagyár Szombathely

Ajánlja megbízhatóan ארטה כשר
elsőrendű különféle gyárt-
mányait a legversenyké-
sebb árak mellett.

Referenciák a szombathelyi orth. főrabbinál.

rowitz Tóbiás rabbi a lengyel, En-gelsrath (Fiume) az olasz és Jakob-sohn (Hamburg) a német „Keren ha-Tóra“ nevében. Bécsiek közül még beszéltek Reiniger, Schreiber Salamon, Felsenburg Móric, Stern Sch. és Léderer.

Ezután dr. Deutschländer Leó, a „Keren ha-Tóra“ központ igazgatója bővebben ismertette a Tóra-taninté-zetek jelenlegi világ helyzetét, amely-ben ő a jesivák anyagi támogatásán kívül a legfontosabb teendőül a gyer-mekek és serdülő ifjak tórai okta-tását és orthodox ifjúsági irodalom létesítését jelölte meg. Breuer Dávid (Wien) referált a bécsi „Tiferesz Bachurim-akció“ felől, amely t. i. jesivákat látogató bécsi ifjakat tá-mogat.

A delegáltak konferenciáját a II. és XX. kerületben egy-egy tömeg-gyűlés követte, amelyen Horowitz rabbi és Jakobsohn rendkívül nagy-számú lelkes közönség előtt referál-tak a jesivák ill. a tóra-tanulás fon-tos problémáiról.

A konferencia egyébként úgy ha-tározott, hogy felkéri az „Agudasz Jiszroél“ világorganizáció kebelében levő „Keren ha-Tóra“ központját egy életképes osztrák „Keren ha-Tóra“ alapítására. A gyűlés végül azon impressziókkal lett berekesztve, hogy lelkes tagjainak a tóra-tanulás érdekében tervbe vett munkáját siker fogja koronázni!

*

Zürichben jesiva létesül. Az „Agudasz Jiszroél“ svájci szervezete a minap tartotta konferenciáját Zü-richben, ahol egy ottani jesiva léte-sítését határozta el. (Meggjegyezzük, hogy Svájcban már létezik egy ujon-nan alakult jesiva, Montreuxban, amelynek anyagi támogatása az Agu-dasz Jiszroél részéről szintén elhatá-roztatott. Szerk.)

BÉKE A NEOLÓGIÁBAN.

Az elmúlt két évben többször volt alkalmunk írni a neológ táborban dúló viszályról. A viszály azzal kez-dődött, hogy a pesti hitközség elnöke az egész neológiát akarta irányítani és mivelhogy e törekvésnek akadá-lyozója az országos iroda fennállása, igyekezett előbb a régi neológ szer-vezet helyébe egy pót- vagy ellen-szervezetet létesíteni, különösen azért, hogy a felsőházi jelöléseknél ő, a hitközségi elnök dominálhasson. Az ellentétek egyre erősödtek és ket-tős front alakult ki.

Egyfelől ott volt a nagy neológ pesti hitközség, másfelől a budai hitközség vezetésével és az országos iroda irányításában a többi vidéki neológ hitközségek.

A viszály folyamán kiderült, hogy Buda erősebb Pestnél. A pesti ellen-szervezetet a kormány nem erősítette meg, a felsőházi választásnál a pesti jelölt nem is jelöltetett és most kö-vetkezett volna az utolsó erőpróba, az irodai, illetőleg a VI. községke-rületi elnök választása.

Hosszas tárgyalások után kompro-misszum jött létre.

Filmkirály és külügyminiszter.

Zukor Adolf az amerikai millio-mos születése helyén Zempléncsén emeletes iskolát építtetett saját költ-ségén és ugyancsak ő tarja is fenn. Zukor Adolf azonkívül rendkívül sok öt tesz családjával és egyéb sze-gény emberekkel. Zukor Adolf eze-ken kívül vendég is. Mindezt nem vette tekintetbe a „Magyarország“ c. legitimista antiszemita lap és izlés-telen módon persziflálja a film-elnök ricei látogatását, mert mr. Zukor zsidó. A persziflálás igen megbotrán-koztató volna, ha nem lenne egyes helyeken kacagtató. A tudósításban például az olvasható, hogy a jámbor zsidók az imánál a karjukra fel-göngyölitik a — tüleket. Pedig mi-lyen szép viccet lehetett volna csi-nálni arról, hogy fiatalága a tefilm

Elnökké választják az eddigi al-elnököt, Mezey Ferencet, akinek sze-mélye ütköző pont volt eddig, al-elnökké pedig a pesti hitközség egyik előljáróját, Eulenberg udv. tanácsost.

A választó ülés kedden folyt le a rabbiszeminárium nagytermében.

Szekely Ferenc udvari tanácsos az elnöki emelvénnyel mély részvét-tel emlékezett meg a közkerület ha-lottairól, köztük Mezei Mórról, Bá-nóczy József-ről, Vázsonyi Vilmos-ról, azután felhívta a közgyűlést a köz-ségkerületi képviselőtestület ujjaala-kítására. A közkerület elnökévé egy-hangulag dr. Mezey Ferencet vá-lasztották meg. Dr. Kenéz Zoltán a kecskeméti hitközség nevében indít-ványozza, hogy az izraelita felekezet, mint bevett hitfelekezet, a kormány-nál járjon el, hogy a földválságból a többi bevett felekezet példájára a törvénynek megfelelő arányban vagy földdel vagy ennek megfelelő szub-vencióban részesíttessék. Dr. Hevesi Simon, a pesti hitközség vezető fő-rabbija lelkes szavakkal járul hozzá a javaslatához. A közgyűlés egyhangu határozattal átvette a javaslatot.

a monarchia volt külügyminisztere és magyar földbirtokos tette a múlt hetekben egy bírósági tárgyaláson. A mi szabad Berchtoldnak, legyen szabad Zukornak is, annál is inkább, mert az utóbbi csak ad Magyaror-szágnak és nem kér tőle semmit.

VENDÉGSZÓNKLAT. Léhner Ignác püspökladányi magidót kis-várdai tartózkodása alkalmából a főrabbi felkért egy drosé tartására. A jeles szónok nagy és mély hatást keltett.

MAGANTANULÓK UTMUTA-TÓJA. Márton Jenő igazgató ily című 200 oldalas könyve részletes tájékoztatót tartalmaz az összes ma-gán és felvételi vizsgák ügyében. Így tehát orth. ifjaknak nagyon ajánl-ható. Az életpálya választásnál is megszívlelendő tanácsokat foglal magában.

BAUMGARTENE. asztalos
Budapest, Dob ucca 27. szám.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat. — Mindennemű javításokat olcsón, gyorsan és pontosan eszközök

Raktáron tartok előszoba Sombaton és konyhaberendezéseket zárva

Lábizzadás.

Akinek a lába a sok állógálás, járkálás folytán továbbá a cipő szorítása miatt izzad, fáj, teszi, ha tízper-cses meleg, 1 evőkanálnyi Sz. Rokus lábsóval teletöltött láb-fürdőt vesz. A lábsó melegvíz énkénti a vérkeringést, a bőrt egészséges és rugalmas állapotba hozza. Szabalyozza a láb kiparolását, kinyitja az eldugult porusokat, meg-szünteti egy csapásra a láb kellemetlen szagát. Egy nagy csomag Szent Rokus lábsó ára 1 P 28 fill. Minden gyógy-tásban.

Főraktár: SZT. ROKUS GYÖGYTAR, VII. Rakoczi-ut. 70.

Az igazság a frankfurti rabbijelöléseknél.

Előkelő dunántuli orth. főrabbitól kapjuk a következő levelet:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! **יש** אצלנו
A küszöbön levő frankfurti rabbi-választással kapcsolatban óhajtanám a nagy nyilvánosságot néhány sorban informálni annak dacára, hogy részemre a nagy térbeli távolság folytán a kérdés alapos ismerete majdnem kizárt dolog. Távol áll tőlem továbbá egy más hitközség intern ügyeibe való avatkozás, de kénytelen vagyok vele ezúttal a megbántott igazság érdekében.
B. lapja utolsó számának egyikében egy frankfurti hiradás akként állítja be a rabbiválasztás ügyét, mintha a Rosenheim-féle párt jelöltjének, orthodox körökben a legelőnyösebben ismert dr. Klein nürnbergi rabbinak megválasztása a Hirsch-féle irányzat feladását és az azzal való szakítást jelentené. Miután ezen hiradás esetleg alkalmas lehet arra, hogy az üggyel ismeret-

len közvéleményt téves irányba terelje, kötelességemnek tartom e helyen kijelenteni, hogy a jelzett frankfurti hiradás *tendenciózus*. Mindazok, kik az általános megbecsülésnek és népszerűségnek örvendő dr. Klein multját és eddigi működését ismerik, kik épen a „Trennungsorthodoxie“ elveinek megfelelő önfeláldozó és megalkuvást nem ismerő konservativizmusát figyelemmel kísérik, melynek szellemét évek hosszú során át szivta magába, mint a hirneves nyitirai főrabbi **ר' משה כ"ץ ד"ר** tanítványa, tudni fogják, hogy éppen az ő személye az amely a *Hirsch-féle irányzat megerősödését* garantálná.

Mindezeknek kénytelen voltam az igazság szolgátaban és **לא תעמוד על דם רעך** szemelődttartásával kifejezést adni annál is inkább mert a Zsidó Ujság arra igyekszik, hogy olvasóit az *egyetemes* orthodox zsidóság kérdéseiről informálja.

POZSONYTÓL PRÁGÁIG.

— Orth. főrabbi pörcionista ügyvédek ellen. —

Az 1925. évi cseh-szlovák választáson fellépett egy „zsidó-párt“ dr. Singer és dr. Margulies cionista prágai ügyvédek vezetésével. A zsidó-párt nagy reményekkel indult a küzdelembe, mert a cseh-szlovák területen, különösen Szlovenszkó keleti részén annyi a zsidó szavazók száma, hogy belőle a töredékekkel együtt 4 mandátumra is ju-

tott volna. Az utolsó héten azonban a pozsonyi orth. központi iroda vezetésével „zsidó gazdasági párt“ alakult, amely elvonta a zsidó szavazatok egy részét a zsidó pártból és így egy képviselői mandátum sem jutott a zsidóságnak.

Emiatt a vereséget szenvedett zsidó-párt vezetéi a leghevesebb támadást intézték az orth. iroda ve-

zetői *Weber* és *Hirschler* főrabbi ellen. A harc tenorjára jellemző, hogy a rabbi ellen felhozták, hogy a kormány juttatott nekik Roszipal alkormányzó útján 100 ezer cseh koronát egy ellenpárt megszervezésére.

Mindezek miatt a megtámadott főrabbi dr. Singer és dr. Margulies ellen rágalmozási pert indítottak, a mely pört május 7-én tárgyalta a prágai büntető bíróság. A tárgyalás folyamán kiderült, hogy a főrabbi nem is tagadják, hogy főcéljuk a zsidó-párt széttöbntása volt, mert a zsidó vallás szempontjából fontosabb, ha nincs külön képviselője a parlamentben, mert így a zsidó ügy érdekében más nem zsidó és igazságos képviselők is mozgósíthatók.

Ami a 100 ezer koronát illeti, az illetékes körök sem tagadták, hogy kaptak e célra pénzt. Mivelhogy azonban dr. Singer kijelentette, hogy nem gyanusítja meg a rabbiat, hogy személyi célokra használták fel a pénzt, ellene elejtették a vádat. Ellenben dr. Margulies elien, aki egyébiránt a tárgyalást felhasználta politikai propagandára, tovább folyik a pör, amelynek folytatásaként kihallgatásra kerülnek azok a tanuk, akiknek vallomása tisztázni fogja, miképpen adta a cseh kormány a pénzt a zsidó-párt elleni választásra.

Fenákel Jónás

zsir- és baromfikereskedése az orth. rabbiság felügyelete alatt.
Budapest, VII., Kazinczy ucca 52-54.
Naponta friss áru. Házhoz szállítás.
Telefóhívó J. 34-76.

Képviselőtet adunk

az ország minden községében és városában üzlettel vagy lakással bíró megbízható egyéneknek.

Király Gőzmosóda Ruhafestő és Tegytisztító

Budapest, VII., Magyar-ucca 15. IV., Magyar-ucca 6. Vidékre külön postaosztály.

Magánosok megbízásait is a legrövidebb idő alatt teljesítjük. Szabónóknak, szabóknak nagy árengedmény.

Aki egyedül temette el magát.

— Krakói legenda —

A krakói zsidó temetőben, amelynek minden egyes sírköve és sírfelirata a szent hajdan korról beszél, két sírkő vonja magára a figyelmet. Az egyiket el van mondva, hogy a „Megale Amikosz“ híres szerzője van benne eltemetve. A mellette levő sírfelirata pedig ezt hirdeti **יגיד עליך רעו** „a társa tesz mellette tanúságot“.

E sírkő halottjairól a következő legenda maradt fenn:

Réges-régen, mintegy 200 évvel ezelőtt elment a krakói Chevra-gabehoz egy idegen, életerős fiatalember és a gabe legnagyobb csodálkozására azt mondta, hogy sírhelyet akar venni magának a helyi temetőben és pedig a „Megale Amikosz“ sírjának a közelében. Erre a gabe azt felelte, hogy a temetőnek azon a részén nem temetnek, mert még eddig nem akadt olyan vallásos ember, aki méltó lett volna arra, hogy a nagy cadik mellé kerülhesen, tehát azt a helyet nem adhatja el neki. Az idegen addig rúmkodott a gabének, míg az engedett óhajának és eladta neki a kérdéses sírhelyet és mint ilyenkor szokás, irást is adott róla.

Másnap a városban hirtelen terjedt, hogy egy idegen férfi, akiről senki sem tudja, honnan jött, kicsoda — meghalt. Csupán annyit állapítottak meg a nála levő írásokból, hogy ő tegnap, — mintegy előre érezvén közeli halálát, — vásárolt magának helyet a krakói temetőben és a halottai foglalkozó emberek legnagyobb csodálkozására az tünt ki az írásból, hogy a rejtélyes idegen a Megale Amikosz melletti helyet vette meg magának örök lakásul. A hitközség emberei elmentek a rabbihoz megkérdezni, vajjon eltemethetik-e az idegent a nagy cadik mellé. A rabbi természetesen nemmel válaszolt. Mire a halottat a temetőnek egy másik részébe temették.

A krakóiak napirendre tértek. Csak egy ember, a gabe, tűnődött rajta, vajjon ki lehetett az a titokzatos idegen, kinek utolsó kívánságát nem teljesítették.

Este, amint a gabe lefeküdt, alig hogy lehunyt a zemeit, megjelent előtte — halott ruhában — az idegen és azt mondta neki, hogy addig nem lesz nyugta, míg nem temetik a cadik mellé.

Az a hely az enyém, mondá a halott, hisz én ezért megfizettem neked. Kérve-kérlek, temessetek oda. Ha nem teljesítéd kívánságomat, akkor követeltem tőled, jöjj el velem a besn schel male-hoz, ott majd eldöntik az igazamat.

Ezeket mondván, eltűnt a halott. A gabe rettenetesen megdöbbent. Érezte, hogy ez több volt álomnál. Gyöttrődések és kínok között alig bírta bevárni, hogy hajnalodjon és

elmeheessen a rabbihoz megkérdezni, hogy mit csináljon. A rabbi azt tanácsolta neki — mikor elbeszélte neki a félelmetes éjszakai jelenetet, — hogy mondja meg a halottnak, ha az megint megjelenik előtte álomban? ... hogy ő nem megy el vele az itteni ítélőszék elé, ellenben ő, a halott jöjjön el holnap reggel a templomba din thore-ra hozzám, majd én el fogom dönteni az igazságot. A halott azon az éjjel immár másodszer megjelent a gabe előtt és ismét követelte jogait. Ekkor a gabe átadta a rabbi üzenetét, mire a halott megnyugodva mondta, hogy másnap reggel ott lesz a templomban. Másnap az embereken félelem vetett erőt, mikor tudták, hogy egy halott van a közelükben. A templomban egy deszka fallal választották el az élőkét a halottól. Az emberek csaknem elállt a szivverésük, mikor hallották, hogy a rabbi beszél a halottal.

Mit akarsz, kérdé a rabbi? Hiszen ugy sem fognak téged arra a helyre fektetni. Azt neked a gabe jogtalanul adta el, de

A palesztinai kikötő kérdése.

A magyar kir. kereskedelmi miniszter hivatalos közlönyéből a „Közgazdasági Értesítő“-ből vesszük a következő sorokat.

Palesztinának még nincs rendes kiépített kikötője s a palesztinai kormányfőgondját képezi, ezen bajon segíteni.

E kérdés megoldását késlelteti a szóba jövő két kikötőváros versenyzése és pedig: Jaffá-é, mely régi időktől fogva fő-kikötője volt Palesztinának, kedvező földrajzi fekvése miatt, azonban igen alkalmatlan nagyobb forgalom lebonyolítására miután a tengervize igen sekély és sziklás, úgy hogy a hajók csak 3-4 kilométer távolságban, a szabad tengeren horgonyozhatnak, áruik ki és berakásakor s utasaik fel és leszállásakor, mely művelet, különösen viharos és rossz időjárás esetén igen veszélyes és sokszor a hajók kénytelenek tovább menni, a nélkül hogy rakományaikat és utasaikat partra tették volna.

Ezen bajok megszüntetése igen nagy pénzaldozattal függ össze s emiatt az érdekei körök, Haifa kikötő kiépítését tervezik, felszerelve minden modern eszközzel.

Haifa kikötő fekvése már ideális, igen nagy öbölben a Karmel-hegy lábánál, a legnagyobb flottát is képes befogadni, egyetlen kis hátránya, hogy földrajzilag leg-

ugyáltszik könyörgésednek nem tudott elmentállni, hagyj fel ezzel a kívánsággal és nyugodj békében. Erre a halott, mint a gabének is, azt mondta, hogy ő ahhoz a helyhez ragaszkodik, ő azért megfizetett. Addig nem lesz nyugta, míg kívánságát nem teljesítik. Ezután a rabbi a következőket mondta a halottnak:

„Ha te bírsz annyi hatalommal, hogy egyedül áttehessed tetemedet a szent cadik mellé, akkor beleegyezem a dologba.“ Ekkor az egybegyűlteknek úgy tetszett, mintha a halott tapsolt volna örömben. És azon a napon nem jelent meg többé a rejtélyes halott a gabe előtt.

Másnap a rabbinak jöttek ujsagolni, hogy a Megale Amikosz mellett egy frissen hantolt sír van és mivel tudták, hogy a városban aznap nem volt temetés, és mivel a két nappal azelőtt eltemetett halott sírja üres volt, hát sejtették, hogy az nem lehet más, mint a titokzatos idegen. Akiről máig sem tudják, hogy ki volt, de hogy egyike lehetett a legnagyobbaknak s hogy a szomszéd sír **יגיד עליך רעו** tesz mellette tanúságot, azt igazolja a róla fennmaradt legenda. *Roth Margit, Miskolc*

messzebb esik Jeruzsálemtől, az ország fővárosától.

Előnyei azonban igen számosak, a fent említett kedvező fekvésen kívül az, hogy közel fekszik Szirához, Hauranhoz, Irakhoz (Mezopotámia) és több vasuti vonal végállomása s így sok nyerstermékkel keresik Haifa kikötőt. Ezen kívül az Anglo-Persian Oil Co. vagy pedig az International Oil Co. földalatti petroleum vezeték építését tervezi s ezzel fő petróleum kikötőt akar Haifa-ból csinálni, ellentétben a tervezett alexandriai (Egyiptom) ilyenmő kikötővel.

Haifa-nak most 30.000 lakosa van de körülötte igen virágzó kertés külvárosok alakultak s az igen termékeny Jezreel völgye igen jelentős Hinterland, mely nyersterménnyel, gabonaművel látja el s Haifa-ból jelentős gabona piacot csinált.

Haifában jelentős ipar kezd kialakulni, van teljesen modern berendezésű henger-malma, nagy szappangyára és több más ipar vállalata.

A kikötő és város forgalma igen élénk s minden a város gyors fejlődését mutatja.

Utazó urak figyelmébe!

Ort. koser étterem

Békéscsabán

Ulonan átalakítva, elsőrendű konyha, pontos és figyelmes kiszolgálás. Szíves pártfogást kér **Holländer Izidor** Tátra 13
Telefon 209. sz.

Sirkó

Löwinél Budán

Leszállított árban

II., Fő-ucca 88 Saját ház
Telefonszám: 146-99

A Jóbel két törvénye.

דפרשת בהר

Azok között a félreismerhetetlen jelek között, melyek szent törvényeinket minden emberi törvények fölé emelik, a Jóbel évnek két törvénye elsőrendű helyet foglal el.

Az első a földbirtok adás-vételére vonatkozó törvény, mely szerint senkinek sem szabad örök időkre birtokán tudni. Akár szabad kézből, akár bíróság útján történt birtok-eladások csak ideiglenes érvénnyel bírnak, mert a jóbel-évben hajdani birtokosára ingyenesen visszajár.

Ennek a törvénynek következményei mérhetetlen üdvösséget jelentenek, mert minden birtokrendezési nehézséget megoldandának és minden szociális zavarokat mellőznének. Az ország minden lakosa birtokosa volna valamelyes földterületnek birtokos felhalmozása egyes kezekben lehetetlenné válna s így egyes osztályok elszegényedése nem terjedhetne, a proletár sor nem volna átöröklődő és minden elszegényedett családnak meg volna a reménye arra, hogy bizonyos idő múlva hajdani birtokához visszajut.

Ilyen pillantást az örök időkre annak idején ember nem tehetett, egy ilyen örök időkre szóló törvény, mely szerint a társadalmi élet, a természethez hasonlóan, változatlan folyamatában megmaradhatna a jóbel-évben a törvények csak I-ten alkotása lehet.

De mily nagy hordereje volna az ebből a törvényből fakadó erkölcsstannak, ami nem kevésbé dokumentálja ennek az üdvös törvénynek I-tentől való származását, mert az ingatlanra a vagyonra szert tevő ember, a keresetet, illetve a vagyonyűjtést tekintve gyakran a legfőbb életfeladatának és eme kitűzött céljának eléréseért való törekvéseben semmilyen eszköztől sem riad vissza.

Az e törvényből levont tanulság azonban arra a belátásra téríti az embert, hogy a földi javak csak ideiglenesek, **כי גרים אתם עמדי** „csak idegenek és lakók vagytok ebben az életben, örökös tulajdonra nem tehetek itt szert,“ földi javak éppen úgy mulandók, mint a földi élet.

Amilyen egyszerűnek és könnyűnek is mutatkozik e tan, az emberiségnek, gyarlóságánál fogva, mégis nélkülözhetetlennek bizonyul és ha ennek a törvénynek az etikája a gyakorlati életben kifejezésre nem jut, gyakran téveszthet az ember eszét és cél, bűn és gonoszság kerülhet a napirendre, aminek természetesen csak büntetés és börtön vehet gátat.

A második jóbel-törvény, mely a Jóbel évben a földművelési munkának a szüneteltetését rendel el, egy előzőleg ünnepeelt pihenőév után, világosan rámutat

Istentől való származására, mert hogy is merészkedne egy emberi törvényhozó két egymást követő évben, földpihenőt elrendelni, hogy merne egy egész népnek három évi szükségletének fedezését egy évi természettel biztosítani, különösen oly országban, ahol éhínség nem a ritkaságok közé tartozott. Erre csak a Mindenható kinek akarataól függ minden hiány és felesleg éhínség és bőség, adhat parancsot, de nem merne egy ember egy általa hozott törvényével egy egész népet az éhínség veszélyének kitenni.

Fűzzük eme elmélkedéshez még hozzá ama biztosságot, melyet e törvény kimondása magában foglal. **וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את החנוכה** „En rendelem áldásomat számotokra a hatodik évben és meghozza a termést három évre.“ Ahol e törvénynek próbaköve, még ennek életbe lépése előtt a népnek át lett adva, ott minden kétségnél I-teni eredetére nézve el kell oszlania és itt a legmakacsabb szkeptikusnak is be kell vallania, hogy itt csak Isten ígéje hangozhatott el, mert ha a hatodik

Orthodox leánynevelés.

A „Zsidó Ujság“-ban „Apák és leányok,“ címen megjelent közleményre volna egy-néhány szerény megjegyzésem. Unger barátom azt írja, hogy Unterlandban bántóan nagy az ellentét a szigorú vallásosságú apák, ilyen szellemben nevelt fiúk és másrésztől egész laza vallásosságban nevelt leányok között. Megemlíti, hogy Unterlandban előforduló eset: az apa délig a klauzban ül, de leánya a mozi házi kultiválójá. Ez természetesen ritka jelenség, de nem volna szabad előfordulnia egyáltalában.

De teljesen téves az a beállítás, mintha Unterland e visszassága és diszharmonija nem fordulna elő Oberlandban. Fájdalommal meg kell állapítani, hogy ez nincs így. E tekintetben Oberland egyáltalában nem jobb Unterlandnál. Az anya spicilt hord, a leány már divathölgy s az akar maradni mint feleség és mint anya.

A baj megvan, de hol a gyógyszer? Lamentálással csupán nem tudjuk gyógyítani a bajt. Vezetőinktől, rabbijainktól várjuk az utasítást és utmutatást. De nézetem szerint és az eddigi tapasztalatokon okulva, meggyőződéseim értelmében csupán iszerekkel és tilalmakkal sokra nem megyünk. Gondoskodni kell arról, hogy a leányok lelke és szelleme pozitív zsidó tartalommal megteljen. Nem elég mondani: „ne olvasatok regényeket, hanem ki kell indulni abból, hogy a mai korban a leányok ráérnek olvasni, tehát úgy kell intézni a

évben csak egy közepes, vagy hozzá még egy rossz termés következhetett volna be, minélfogva a nép arra a tudatra ébredt volna, hogy ez a termés 3 évre nem elegendő, hogy tekinthető volna e parancsolatot isteni eredetűnek? Hisz ez esetben nemcsak ennek a törvénynek, de a többi I-teni törvényeknek a hitelvesztését is vonhatta volna maga után. Azonban **משנה רבינו עיי** e törvényt I-ten nevében, abban az időpontban hozta, amidőn még Izrael népe Szináj hegyének tövében táborozott a kék kiküldése előtt, még mielőtt az a végzetit sújtotta, hogy a sivatagban meg kell halnia, amidőn tehát még kiáltása volt arra, hogy élő tanúja lehet egy ilyen jóbel-évnek. Hogy merne volna magát egy ily törvényhozással a kompromittáltság eshetőségeinek kitenni és ezzel az összes rendeleteit veszélyeztetni?

Ez a körülmény fényes bizonyítéka annak, hogy e törvények I-teni eredetűek és úgy mint ezek attól származnak, aki a Szináj-hegyen kinyilatkozott, úgy Tórárnak minden egyes törvénye attól származik.

מה שמיטה נאמרו כללותו ופרטותו ודוקוקיון מיטתו אף כולן נאמרו מיטתו. Szombathely Heitler Simon.

dolgot, hogy rámutathassunk: „ime ezt olvassátok és tanuljátok.“ Nem vezet célra az sem, ha bizonyos szórakozásoktól eltiltják a leányokat. A mai időben szórakozni akarnak, tehát a leányok fölös energiáját valamilyen más irányba: a jótékony-ság, a jesiszatómogatás, a gyermekvédelem szolgálatába kell állítani. A mai korban mai eszközökkel kell harcolni. Hogy e harcban ne löjünk túl a célon, ne romboljuk le a tradíció kereteit — erre van éppen rabbijaink tanácsára és utmutatására szükségünk. **ילמדנו רבינו**, Veszprém.

Támogassuk az orth. zsidó sajtót!

Gróf Jenő
speciális betegkocsi gyártó

Budapest, VIII., József-u. 54. Telefon: 28-14.

A RAMBAN HITVITÁJA

A barcelon hitvitában a Ramban méltósággal és az igazság erejével képviselte a zsidóság ügyét Pablo-val szemben. Ezt a tényét a zsidóság ellenségei nem tűrhetik. Pablo misszionáriusi mesterkedései és a domonkosok feridészei, kik szélitiben dicsekedtek a királyi udvarban tartott hitvitákban aratott, állítólagos diadalokkal, arra indították Nachmanit, hogy maga részéről közzétegye **hitorsorsai számára** a barcelonai események történetileg hű, tárgyilagos leírását **ירבון** címen. Nem csinált belőle titkot, ellenkezőleg a geranai püspök kívánságára átadta neki egyik másolatát. Zsidók laktak különféle országokba jutottak el ennek a vitairatnak másolatai (1264 táján). Persze, hogy ezzel még jobban magára zudította a domonkosok gyűlöletét.

Christiani Pablo, kinek kezébe került a vitairatnak egy példánya és ki héberül tudott, a kereszténység legdurvább káromlását olvasta ki belőle, erről jelentést tett feljebbvalójának, de Penjafortnak, aki egy szerzetársával együtt valóságos főbenjáró bűnt csinált Nachmani iratából és formális vádat emelt a királynál a szerzője ellen. Don Jayme kénytelen volt a vádat vállalni, de mintha nem lett volna bizalma egy csupa domonkosokból álló törvényszékhez, egy rendkívüli bizottságot hívott egybe, melynek tagjai voltak a barcelonai püspökök kivül még néhány pap és jogtudós, azonkivül megbizta Nachmanit is, hogy védekezhessen és meghagyta, hogy a tárgyalást csak az ő (a király) jelenlétében ejtsék meg. Nachmani igen kellemetlen helyzetben volt, de igazságszeretét nem tagadta meg. Beismerte, hogy vitairatában felhozott egyet-mást a kereszténység ellen, de nem mást és nem többet, mint amire a király jelenlétében is hivatkozott és aminek elmondásához előre kikergette és meg is kapta az engedelmet a királytól is, és de Penjaforttól is. Nem lehet tehát őt bűnvádi felelősségre vonni olyan nyilatkozatokért, melyeket nem kifogásoltak akkor, mikor élőszóval mondta.

Nachmanit mielőtt elutazott, még egyszer magánkihallgatáson fogadta a király, tisztelete jeléül 300 maravedit ajándékozott neki és kegyesen elbocsájtotta.

Nyomban a hitvita után Penjaforte védené, Christiano Pablo számára egy további missziós utazásra szóló menlevelet eszközölt ki a királynál (1263 auguszt. 29) Ez a menlevel a zsidókat valósággal kiszolgáltatta a zsidó aposztata önkényének. Amivel kudarcot vallott Barcelonában egy Nachmanival szemben, az úgy remélte, sikerülhet máshol, kevésbé tehetséges ellenfelekkel szemben.

Aragonia és a hozzátartozó délfranciaországi vidék zsidó hitközségei szigorú utasítást kaptak, hogy Christiano Pablo

telszólítására vitába bocsájtkoznak vele, akár zsinagógában, akár máshol. Előadásán megjelenjenek, nyugodtan meghallgassák, kérdéseire alázatosan feleljenek és rendelkezésére bocsássák a könyveket, melyekre bizonyítási eljárás céljából szüksége leend. A misszió költségeit a zsidók tartoznak fizetni, de levonhatják a király részére fizetendő adókból.

A hivatalnokok utasítást kaptak, hogy a domonkos misszionáriusnak segédkezést nyújtsanak és az ellenszegülő zsidókat megbüntessék.

Elképzelhetjük a zsidók kétségbeesését ilyen követelésekkel szemben: akár győznek, akár legyőzettek, rájuk csak szenvedés várt. Minthogy Christiano Pablo, a királyi menlevel ellenére sem részesült kedvező fogadtatásban egykori hittestvéreinel, az aposztata végül Donin Miklós nyomdokába lépett és denúciálta a talmudot, hogy ellenséges érzelmű nyilatkozatokat tartalmaz. Jé...ról és Máriáról. Elment IV. Kelemen pápához, elmondta előtte vádjait és kieszközölt tőle egy a tarragoniai püspökhöz intézett bullát, hogy a talmudpéldányok elkoboztassanak, domonkos és ferencendi szerzetesektől megvizsgáltsanak és amennyiben tartalmuk i-tenkáromlónak találtnék, megégettesse. A bullát maga a hitehagyott Christiano Pablo hozta el a püspököknek. Erre Jayme király elrendelte, hogy a talmud megvizsgáltsanak és benne előforduló káromló kifejezések töröltessenek. A bíráló-bizottság tagjai voltak: a barcelonai püspök, de Penjaforte és három domonkos társa, ugymint Arnoulds de Sigarra, Petnis de Janua és Martin Raymund. Utóbbi a domonkos iskolájában meglehetősen alaposan elsajátította a héber, kald és arab nyelveket és ezt a tudományát a zsidóság és az izlam elleni küzdelemben értékesítette. Belevonták a bizottságba Christiano Pablót is. A bizottság megjelölte a talmudból törölendő helyeket. Ez volt az első spanyol cenzura, melyen a talmud átment. Mindenesetre enyhébben ütött ki, mint Franciaországban, hol az egész talmud maglyára ítéltetett. Ennek az aránylag nagy kegyességnek az volt az oka, hogy maga a tudós domonkos, Martin Raymund meg volt győződve afelől, hogy a talmudnak némelyik passzusa a kereszténység igazát tanúsítja, ezek nyilván magától Mózesstől származó szájhagyományok és azért nem szabad a talmudot elpusztítani.

Figyelem. Tisztelettel kérjük tudóstainkat és híveinket, hogy közleményeiket **k e d d e l i g** juttassák hozzánk, külföldben a legjobb akaratunk mellett sem foglathatnak helyet az illető heti számban.

R. MOJSE FREUDIGER de Óbuda **ירבון** tollából most jelent meg a „משנה רבינו“ című mű első kötete. A vaskos széfeft a megboldogult szerző, aki 25 évben át volt a pesti orth. zsidóság elnöke, a Tórára írtas benne egy a midrás mint a talmud agadikus részeit bámulatos mesteriességgel kommentálja. Szinte páratlanul áll a szent szforim-írások történetében, hogy nem hivatásos rabbi ily nagyszerű — a talmud-océánban teljes jártasságot elérítő műt produkálhasson. — A széfeft hírneves fiai: óbudai Freudiger Lipót, Ábrahám és Károly adták ki és a budapesti és pozsonyi főt. fő-rabbik **הרבנים** ajánlásaikkal látták el. — Freudiger Ábrahám a budapesti orth. izr. hitközség érdemes elnöke, a szerfehez figyelemreméltó előszót írt.

Szerkesztői üzenetek.

Onga. Peszachi számunk „A szombat első Erev Peszach“ című cikkének azon megállapításán és szakszere megokolásán, hogy erev Peszach átlagosan csak 9-10 évenként esik **שבת**-ra, én felbuzdulva tovább kutattam és megakarja állapítani, hogy „erev Seviosz szintén csak nagyrítján esik szombatra.“ Hát ebben kedves meteorológusunk tévedésben méltóztatik lenni, mert habár gaza van, hogy mostanában a jelzett eset sokáig nem fordul elő, de az ilyen számításoknál csakis az átlagot szabad alapul venni. Az átlag szerint pedig — éppen amint az ön által jelzett cikkünkben is kitűnik — minden negyedik évben fordul elő hogy erev Seviosz **שבת**-ra (t. i. ugyanakkor amikor az előző Peszach I-ső napja **שבת**-ra és a következő Roshasonó hétfőre) esik. A folyó 19 éves ciklusban (Machzor **ש**), az ilyen jelenséggel ugyan csak 4-szer (564, 5694, 5697 és 5698. években) találkozunk; viszont a múlt ciklusban (Machzor **ט**) 5-ször (5667, 5674, 5677, 5680 és 5681); a következő 201. machzorban pedig 6-szor (5701, 5704, 5707, 5708, 5711 és 5718 esik erev Seviosz szombatra. Amint látjuk tehát előfordul, hogy mint most is 10 évig nem esik erev Seviosz **שבת**-ra viszont némelykor kétszer egymástán is eshet így, az átlag azonban körülbelül 4 év. (Sőt előfordulhat az is, hogy 5 év közül 4-szer azonos napra esnek az ünnepek. Kivéve az ideit esetet, amely soha sem lehet 2-szer egymás után.) **Roth Mor Cell-dömök**. Csekk tévedésből lett mellékelve. **Sch. I. Tab.** Régi lejárát október 1-én volt, amelyet november elején tetszett fél-évre megújítani. Előfizetése tehát április 1-én járt le. **Felsősolca**. Ügyét elintézés végett a központi irodának adtuk át.

„Skrekszalámi“ a legizletesebb

„Skrakszalámit” eszik az egész orthodoxia.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS:

Tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, akiknek előfizetése május hó 1-én vagy már előbb lejárt, hogy a mult számunkhoz esatolt befizetési lap után az előfizetés megújításáról gondoskodni sziveskedjenek nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be. Helyben pénzbeszedőink inkasszálnak.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyed évre 5.— pengő

Fél „ 10 — „

Egész „ 20.— „

„ZSIDÓ UJSÁG”
kiadóhivatala.

NEM ROTHSCHILD A LEGGAZDAGABB ZSIDÓ. Amerikai jelentések szerint Julius Rosenwald 110 millió dollár vagyona van. Bár ez az összeg ford, Rockefeller Morgan valamint több amerikai milliárdos vagyona mellett eltörpül. Rosenwald a világ leggazdagabb zsidója, gazdagabb mint a Rothschildok, már csak azért is, mert vagyona nincs annyi részre oszlova mint Rothschild családé.

RÁSI A BÍRÓSÁG ELŐTT. Mult héten Orosházán a járásbíró előtt Rási szerepelt mint argumentum. Az ottani chevra ugyanis beperelte Lichtenstein Dezsőt, aki egy ügyből kifolyólag levelet írt, amelyben súlyos vádakát emel a chevra ellen. Ezért a chevra a levélíró törvény elé idézte. A tárgyaláson Lichtenstein Dezső arra hivatkozott, hogy a Chevra súlyos erkölcsi vétséget követett el, amikor teljesen zsidó ügyben a világi bírósághoz fordult és erre vonatkozólag idézte Rási magyarázatát „Misopotim” szidra elejéről. A járásbíró erre az orosházi rabbi szakértőként való kihallgatását rendelte el.

BÉRMÁLÁS ÉS SIRKÓGYALÁZÁS. A németországi Bopfrungen (Württemberg) városkában a bérmálásra induló leánykák a szükséges repkényt a közeli erdőben szedték. Azután gondoltak egy nagyot, a közelben levő zsidó temetőbe vonultak és 16 sirkövet felfordítottak. A bérmálányok e tetteért természetesen kártérítést kell fizetniük a szülőknek.

ZSIDÓ HŐS EMLÉKEN ZSIDÓ-ELLENES FELIRAT. A lengyel szabadságharcok vezetőjének Ko-

sauszkinék oldalán igen hőiesen harcolt Berek Josselowic nevű zsidó. A hős zsidónak Varsóban most emléket emelnek. Az emlékköbe a bizottság oly lengyel verset akart bevésni, amelynek értelmében „a hős nem kereskedés hanem vére által szerzett hős”. A varsói hitközség tiltakozott e sértő kegyelet ellen.

FELTÜNÉST KELTŐ FELMÉNÉS. Grünwald Malkiel bécsi lapszerkesztő megtámadta egy bécsi imaegylet előljáróságát különféle szabálytalanságokkal. Ezért Stern Ottó a „Jüdische Presse” hasábjain élesen nekiment Grünwaldnak. A replikát megadta Grünwald, aki ocsmányságokat vetett Stern szemébe, aki erre beperelte Grünwaldot. A bécsi esküdtszék felmentette, bár állításait nem bizonyította be. A felmentés meglehetősen recensiot keltett. De nagyon jellemző, amit az esküdtek elnöke mondott a tárgyalás után: „nem járja, hogy ilyen dolgokat hoznak a bíróság elé, intézzék ezt el saját szűk körükben”. Igazán üdvös volna, ha a zsidó körök okulnának az esküdtszék határozatából és választott bíróság elé vinnék peres ügyeiket.

A BUDAPESTI „TIFERESZ BACHUR-M” HETI PROGRAMJA. A egyesületben e héten szombaton a következő előadások lesznek megtartva: délelőtt fél 12-kor Spiegel Andor; d. u. 5 órakor Raab Márton; fél 6-kor Fischer Ármin. Hétköznapokon este 7¹⁵-kor Pfeffer Mór. — Második számú teremben este d. e. és kedd este dr. Deutsch Adolf; vasárnap és szerda este Rosenberg Izák; hétfő este a heti szidra Oppmann Farkas és csütörtök este Herzog Lipót. — Reggelenként fél 7 órakor Blau Lipót — Imaidők hétköznapokon reggel és este 7 órakor. Az ifjuság az előadások pontos látogatására lesz ezennel felkérve.

MEZŐCSÁT ÜNNEPE. Ros-Chojdes Ijjar napján kedden tartotta a mezőkövesdi főrabbi fia Jungreis Fülöp Mezőcsáton esküvőjét a néhai

mezőcsáti gaon leányával. Altmann Sarolta kisasszonnyal. Az esketési szertartást végezték az örömapa, Cseh borsodkeresztesi, Jungreis nőgrádberceli, Markovits tokaji rabbi. A lakomán az említettek kivül határos beszédek tartottak a völegény, Altmann Fábán mezőcsáti, és Altmann szendrői, Pollák verpeléti, Jungreis nyirmadai, Jungreis nyirmegyesi, Altmann egyleti rabbi Budapesten, Holländer putnoki segédrabbi, Jungreis eperjesi rabbi. A mezőkövesdi hitközség előljárósága Péter Adolf elnökkel jelent meg az ünnepélyen. Szombaton Glatstein hitközségi elnök felkérésére Jungreis Fülöp a templomban magas szárnyalású droset mondott. WIRTH IGAZGATÓ JUBILEUMA. Negyedszázada annak, hogy a pesti leánygimnázium általános ismert jeles igazgatója, Wirth Kálmán megkezdte tanári működését. Ez alkalomból tanítványai és tisztelői nagy szeretettel ünnepelték. Az üdvözlő szónokok között dr. Deutsch Adolf az orth. izr. iskolák igazgatója kiemelte Wirth igazgató vallási irányzatát, mely lehetővé teszi orth. leányoknak is a középiskolai műveltség elsajátítását lelki megrázkodtatások és vallási áldozatok nélkül.

CSALÁDI HIREK.

SCHLBSINGER Kálmán, Schlesinger József orth. kultuszelőjáró fia Budapest, eljegyezte Frida van Cleef kisasszonyt, Isaac van Cleef leányát Cölnben.

TELCS FRIDA Vác, GOLDMAN FERENC Kiskörös. jegyesek.

Vigdrovits Etát Páparól eljegyezte Rosenberg Jenő Püspökladányról (M. K. É. H.)

DEUTSCH TERUSKÁT boldogasszonyból (Burgenland) eljegyezte GRÜNZEIG Dénes nagykereskedő Győről. Az eljegyezésen a család tagjai nagyszámban jelentek meg. Tartalmas beszédet tartottak a boldogasszonyi rabbi, a völegény apja és öccse. Végül a völegény tartott egy magasszárnyalású beszédet.

FEKETE ADÉLKÁT Szarvasról eljegyezte KRAUSZ ÁRMIN Téglyásról. Minden külön értesítés helyett.

A REMÉNY zsidó ifjusági lap legújabb száma dr. Molnár Ernő szerkesztésében gyönyörű képekkel és szép tartalommal jelent meg. Megrendelte-e már a REMÉNY-t gyermekének? Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IV., Magyar-u. 3. Előfizetési díj félévre 32 pengő, Mutatvány-szám díjtalan.

FÜRDŐK ÉS INTERNÁTUSOK.

BALATONFÜRED
egyetlen vendéglője
Dr. Ajtós Imre főorvos villájában, Goldstein Ezra főreál orth. főrabbi ur felügyelete alatt május hó elején megnyílik — izletes ételk. Szold árak. Pontos kiszolgálás
POLLÁK és WEISZ vendéglő.

Balatonboglár

balatonparti „Három a kislány” villában szigoruan

כשר PENSIO

május elsején megnyílik.

Elsőrendű konyha. — Méltányos árak.

Élőszámon 20 százalék engedélyvel.

Érkezni a tölgyes utca 33. BACSKAI V. ARANY JÁNOS UCCA 33. Telefon Teréz 259-92

Tauber Pensio

Elsőrendű konyha orth. כשר

Abbazla

nyitva egész évben.

Slófok

Nyitva jun. 1. szept. 1-ig.

Schück Jenő orth. fiúnevelő intézete

Budapest, VII., Kertész-u. 32.

Intézetünk a jövő tanévet kibővített keretekben, az elsőrangban bevált rendszer alapján készíti elő. A nyári hónapokat ideális fürdőhelyen (tengerparton) töltjük.

Allandó orvosi felügyelet és hidokura.

Tisztelettel kérjük a t. szülőket, hogy egy a nyaralásra, mint a jövő tanévre már most jelentkezzenek!

Referencia: mélt. Reich Koppel főrabbi ur.

HÉVIZFÜRDŐ

Értesitem a n. é. közönséget,

hogy szigoruan orth. כשר- vendéglőmet május hó végén megnyitóm.

Mandol.

Kurort und Thermalbad Badenweiler

(südl. bad. Schwarzwald)

Ein idealer Platz für Erholungsbedürftige

Kur. Hotel Bellevue

כשר Israelitisches Hotel כשר

Unter Aufsicht — Telefon Nr. 8.

Synagoge im Hause

Man verlange Prospekt!

Antwerpen-Blankenberghe

Restaurant כשר L. RINGER

unter Aufsicht der Gemeinde מרדכי רוטנברג (Ober Rabbiner H. M. Rotenberg, Antwerpen.

Dem geehrten Publikum zur Mittheilung dass mein Hotel-Restaurant in Blaekenberghede bedeutend vergrößert (60 Zimmer mit laufend. Wasser. Badezimmer. Peisesaal für 300 Person.) eröffnet wird. Minjan im Hause

Hochachtungsvoll L. RINGER Antwerpen

36 Vestingstraat, Tel. 312.22, Blankenberghe 9. Digue Tel. 94 Paris, Rue Lafayette 60

ELSŐRANGU

internátusok és nevelőintézetek:

Franciaország: Saint Raphael, a francia Rivierán, az örök tavasz országában közvetlen a tengerparton. (Nizzától egy félóra)

Schweiz: Lausanne és Montreux, a világhírű egyetemi és nevelővárosokban a genfi tó partján, 900 m. magasságban.

Austria: Wien, a főváros gyönyörű nyaraló telepén (a központtól 15 p. villamoson.)

Magyarország: Budapest és Hűvösvölgy, külön fiú- és leány- diákotthonok.

A nyári két hónapban: Lausanne, Balaton, Hűvösvölgy. (Internátusi díj havi 140 P.)

Megjegyzések: Mindegyik intézet az összes típusú iskolákra: egyetemre, gimnázium, sőt és továbbkéző tanfolyamára felkészítendőket. Internátusi díj (beleértve a tandíjat) külföldön havi 120 pengő. Közisztviselőknél és egyetemi hallgatóknál 10 százalék kedvezmény. Zsidó tanulóknak rituális ellátás. Külföldre felaru tanulmányok. Szigorú felügyelet. Bannlakó orvosok — Felvilágosítások és prospektus (válaszbélyeg): Pestalozzi Internátus Iroda Budapest, VII., Akácia-utca 43. V. 32.

Bad Reichenhall

Hotel u. Restaurant J. Bermann כשר

Geöffnet ab 20 Mai

Neu renoviert — Erstklassige Verpflegung

Telefon: 59. Pensionspreis 8-9 Mark

Vinter Merano, „Pension Ortler”, geöffnet bis 1. Juli

Weltheilbad Bad EMS Hotel Löwenstein

fließend kalt und warm

Wasser in allen Zimmern

Mässige Preise — Das ganze Jar offen

כשר Bad Wildungen

Hotel Germania, Marx

Hufelandstrasse Telefon 37

Erstklassige kurgemässe Verpflegung

Telegraphadresse: Germaniahotel,

Das Hotel liegt 2. Min. von Quellen u. Bädern

Einziges Hotel am Platze unt.

Aufsicht des Hamb. Vereins.

Bad Tatzmannsdorf

TARCSAFÜRDŐ

Értesitem a n. é. közönséget, hogy újonnan berendezett כשר ארטיף vendéglőmet újra saját kezé-
lőben megnyitottam. Teljes tisztelettel
MENÜRENDSZER. STERN ADOLF

2 gyermeket vinnék a

Balatonra nyaralni.

Német és héber társalgás. Héber és világi tárgyak korrepetitálása.

Eckstein Jenő a budapesti aut. orth. izraelita polgári fiúiskola hit tanára.

VII., Vay Ádám-u. 8., II. 18

Balatonszemesen

a legjobb és legjobb nyaraló helyek egyikén, hol gondoskodva van megbízható metszőről, naponta friss kóser husról a vendégek részére

ismét megnyitott saját kezé-
lésben. Kitanú, izletes
orth. kocsit és teljes ellátást Kohn Sámuel.
nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

nyújtok.

Wesilla mosószert hódít mindenütt

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon!
Posztó-, divatszövet, szabókellékek áruházában, Budapest, Kertész-ucca 43. Telefon: 134-74.
A Zsidó Ujság előfizetőinek 5 százalékos kedvezmény.

A SORS UTJA

— ÉLETKÉP —

Írta: MANHEIMNÉ-MEHR IDA

14

Az eddigi közlemények tartalma:

Rózsit, a rabbi kisleányát, aki szülei akarata ellenére szombaton jegre ment és vízbe esett, jeges vízből kimenté Mérei ügyvéd Miska gimnázista fia. A fiu, akit otthon nem neveltek zsidó tradíciók szerint, megismerkedik a rabbi házában a zsidó vallás bensőséges voltával.

Nagy szorgalommal készül barmicvojára a rabbi két fia Salamon és Mór, akit Miska segítségével. Mikor bátyja, Ede hazajött az egyetemről elhatározza, hogy elviszi a rabbiékhoz szédere. A széderenek szimbolikus szertartásai rendkívül módon hatottak a két fiu lelkiletére. Évek múlva ismét egy szédere van a rabbinál. A kis Rózsit hajadonná serdült, nővére nemsokára egy jeles talmudistához ment nőül. Miska bevégezte orvosi tanulmányait, állandóan arra gondol, akinek életét megmentette, de hát nem bírja magát semmire elhatározni.

Már az első napon többek között azt a hírt hozták neki, hogy a tisztelendő ur leánya rövidesen menyasszony lesz. Egy felvidéki fiatal özvegy pap kérte meg a kezét. Kissé megremegett e hír hallatára és gondolkodni kezdett. Mit tegyen? Engedje, hogy más megelőzze? Vagy lépjen ő is elő kérőnek? Mily joggal? Egy fiatal orvos, kinek még sem állása, sem praxisa. Szülei segélyére sem támaszkodhatik, hisz ők ellene lesznek ugyanis terveinek, Rózsika bár igen tekintélyes családból való, de mégis szegény leány, hozományra számításba sem jöhet.

Nem — gondolá, — nem állok utjába boldogságának, ha ő rólam megelégedett. De ha ő is emlékszik ígéretre és hű marad hozzám, akkor kikoszorúzza a kérést és ebből meggyőződöm, hogy reám vár. Így megállapodással megnyugodott, de nem volt türelme, hogy otthon maradjon és Rózsikát ne lássa. Különben is jövőjén kellett dolgoznia, keresgélte tehát a napilapokban, nem találta-e valami megfelelő állást.

Nem soká kellett kutatnia, fűrdőidény volt, szeméi egy hirdetésen akadnak meg, mely szerint a felvidék

egy kies fűrdőhelyébe, Bártfára a fűrdőigazgatóság egy hidegvizgyógyintézet vezetésére fiatal orvost keresett.

Ez éppen nekem való, gondolta, ha megmutatta rögtön szüleinek a hirdetést és beleegyezésüket kérte, hogy személyesen odautazhassék.

— Ha meg nem kapom is azt az állást, nem fog ártani, ha megismerkedem ezen most fellendült fűrdőhely viszonyaival; legrosszabb esetben kissé szórakozom.

Egy heti otthonlét után már utban is volt a vadregényes táj felé, hová a most megnyílt vasúti összeköttetés folytán az ország minden vidékéről sereglettek a vendégek és üdülést kerestek.

Megérkezése után rögtön bemutatkozott az igazgatónál s miután jeles képzettsége és finom modora igen jó benyomást tett és az orvosra sürgősen szükség is volt az új gyógyintézetben, igen előnyösnek bizonyult gyors elhatározása, személyes megjelenése. Célja várokozásán felül sikerült, amennyiben az igazgatóság vele már másnap megkötötte a szerződést, mely ugyan nem biztosított számára igen jövedelmező állást, de a jövőre igen szép kilátást nyújtott.

VIII.

Míg dr. Mérei Bártfán berendezkedett és új hivatásába belellete magát, ismereteket kötött és a fűrdő vendégek által megkedveltette magát, hogy jövőjét megalapozza addig Rózsika nyugodt életében még eddig soha nem tapasztalt izgalmaknak volt kitéve.

A kérő csakugyan megérkezett, dacára annak, hogy ő már előre szabadkozott megjelenése ellen. Szülei előbb leányos szemérmeskedésnek tekintették azon kijelentését, hogy nem megy férjhez, ráér még, stb. és azt hitték, hogyha meg fog jelenni maga a tisztas kérő, mint jólnevelt, engedelmes leány engedni fog szülei kívánságának, kik e frigy-

ben gyermekük boldogságát és biztos jövőjét látták, de mennyire csalatkoztak, midőn a leánynéző megjelent, ennek Rózsika igen megtetszett, de ő hajhatalan maradt. Könyörgött szüleinek hagyják őt nyugton, ne kívánják, hogy egész életére boldogtalan legyen és ő az lenne, bárkihez adnák is őt.

Szüleinek talány volt magaviselete, restelték a kérést minden elfogadható ok nélkül visszautasítani. Nagy bosszúságuk volt Rózsika makacssága miatt, de bármiként faggatták, ő nem merde bevallani ellenkezésének igazi okát.

Hisz nevelésnek találta önmagát. Mérei ifju korában hat évvel ezelőtt azt mondta neki várjon reá, ő igényt formál életére; és azóta bár sokszor beszélt vele, sohasem közelítette meg e témát sohasem beszélt a jövőről. Vajjon elfelejtette-e? Nem, ezt nem képzelheti, hisz mindig érezte meleg tekintetét, ő csupán tapintathó hallgatott. S vajjon ő szereti-e az ifjút? Nem akarja érzelmeit elemezni, érzi, tudja, le van kötve s neki engedetlen, hálátlan gyermeknek kell lennie; fájt neki, hogy azoknak a jó szülőknek bosszúságot okoz, fájt, hogy e tisztas férfit meg kell sértenie. S hol marad ő? Hisz már el kellett készülnie az utolsó vizsgákkal és most bizonyára itthon van már. Talán tudja is, hogy most kérője van s talán kételkedik is benne; azt hiszi elfelejtettem ifjúkori reá oly jelentős szavait? De ő ne kételkedjék, nem megy soha-soha férjhez, erős lesz, gondoljanak bármit szülei. Így tépelődött s könnyek peregtek le arcán, szörnyü erejének élő bizonyosságai.

S midőn édesanyja így sirva találta s gyöngéden megsimogatva keblére ölelte: „Oh, kedves anyám, mily boldogtalan vagyok“, kesergett s faggatására nem tehetett másként, szörnyü titkát zokogva beszélte el, s nehéz szíve megkönnyebbedett. A jó anya megnyugtatta, hogy majd megfontolják együtt mi tevők legyenek, ő azon hiszzenben volt, hogy Rózsika sajnálja, amiért nem lehet a kérője neje, minthogy lekötve érzi magát Mérei iránt s gondolva hogy bölcs férje majd talál módot a

szabadulásra s legalább meg lesz az apa előtt is fejtve Rózsika magaviselete, nem volt sürgősebb dolga, mint férjéhez sietni, hogy a titkot neki is elárulja. Dr. Mérei már bizonyosan elfeledte gyermekkori tréfáját, gondolá és ez kívánatos is, mert hisz az ő lányuk nem illik oly családba, az ügyvéd is bizonyára ellene volna, de ő maga sem kíváná vejenek, ők csak egyszerű vallásos talmudistának szánják gyermeküket, nem olyannak, ki a szent vallás szabványokat sem tartja meg, ki még a szombatot is megszegi.

Wesilla egyszeri kifőzéssel fehérre mos

A rabbi azonban a dolgot komolyabban fogta fel. Fel alá járva szobájában ő is azon meggyőződésnek adott kifejezést, hogy Mérei majd talál saját körében gazdag, előkelőbb nőt és nem gondol Rózsikára, talán szívesen is hallaná Rózsika eljegyzését mással, ha, mint jellemes fiatalember még emlékezve gyermekkori tréfájára, azáltal némileg ő is lekötve érzi magát. „Oh, ez a mai fiatalság minő meggondolatlan! — kiáltott fel — komoly életkérdésekkel játszanak, nem törődve, hogy mások életét megnehézzik, fiatal leányok fejét elbódítják, talán az életüket tönkreteszik. De Mérei Miskáról még sem tételeztem volna fel ilyest. Ha azonban kérőre vonom, talán még azt hiszi, hogy figyelmeztetni akarom adott szavára, amit ő talán már el is felejtett; de szegény Rózsikának az ő hálás szívével mégis helyesen fogja fel, hogy addig férjhez nem mehet, míg Mérei meg nem házasodik. Legjobb lesz tehát várni, utóvégre Rózsika még ráér, ez a tisztas rabbi bizonyára nincs neki rendelve, megmondom tehát neki, hogy Rózsikánk egyáltalában nem akar még férjhez menni, pedig igazán nehezemre esik, ezt a jó kartársamat kikoszorúzni. De az idő a legjobb tanácsadó, adja a

jó Isten, hogy gyermekem szíve megvigasztalódjék.“

Igy elvonultak a nehéz felhők Rózsika horizontjáról, de hogy itthon esetleg ne találkozhassék dr. Méreivel, miután azt hitték, hogy Miska most Gomboson van elküldték őt Malvin nővérehez Rókára, hogy a nyarat ott töltsse.

Rózsika azonban nem találta meg lelki egyensúlyát Malvin nővérének. Valami megmagyarázhatatlan szomorúság vett erőt rajta, gyermekes kedélye eltűnt. Az őszi ünnepekre hazajött, de szülei fájdalommal tapasztalták, hogy gyermekük rossz színben van, szomorú és bánatos. Nem kérdezték mi az oka, csak kívánták vajha dr. Mérei mielőbb megházasodna, hogy gyermekük kiábrándulhasson.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Groszberg Jenő

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16 vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér.
Pályázatok felvételnek: Sip-utca 10.
Hirdetések díja előre fizetendő.

Azegri orth. izr. anyahitköz-
ségénél egy kántor-metszői állás

הון שוחט ובודק מומחה וירא שמים
מרבנים וקורא

azonnal betöltendő. Javadalmazás: fix fi-
zetés megegyezés szerint, azonkívül la-
kás, fél sechita és a szokásos mellék-
jövödelmek. Kort, családi állapotot stb.
feltüntetendő kérvények, melyekhez három el-
ismert orth. rabbtól nyert képesítvények
másolatai is melléklendők, alulirothoz
legkésőbb f. é. május hó 20-ig nyújtandók
be. Utiköltség csak a meghívottnak térít-
tetik meg.

Eger, 1927. május 1.
Benedikt Nándor s. k. Reiner Adolf s. k.
jegyző. elnök.

Orth. kóser Viktória kövér sajt
és egyéb sajtkülönlegességek a legjobb minőségben állandóan kaphatók **Viktória sajtgyárnál**
Öbő (Vas m.) Hechser, a sárvári orth. izr. hitk. rabbinátusától.

SIRKÖVEK

A LEGOLCSÓBB
ÁRBAN KAPHATÓK! מצבות

ADLER J. sirkőraktárában
Budapest, VII., Károly-körút 7. Szombat és Ünne-
napon zárva.

A püspökladányi orth. izr.
hitk. ö z'ség pályázatát hirdet egy kán-
tor-metszői állásra.

Pályázhatnak 3 elismert orth. Rabbtól
kábolossal rendelkező jóhangu 35 éven
aluli kis családú magyar honosok. Java-
dalmazás: lakás, mellékjövödelem és meg-
egyezés szerinti fizetés. Pályázatok a hitk.
elnökhöz küldendők f hó 31-ig. Költség
csak a megválasztottnak térítetik meg.
Püspökladány, 1927. május 2.

Lorber Ferenc s. k. Grünfeld Mór s. k.
jegyző. elnök

Nyergesujfalu és környéke
orth. izr. hitközség azonnalra
egy jó előimádkozó-metszőt keres
Javadalmazás: havi 120 P. nagygabella,
természetbeni lakás és szokásos mellék-
jövödelmek.

Magyar állampolgársággal, 3 elismert
orth. rabbtól רבנות-szal rendelkező שוחט
ובודק-ok, akiknek הגדת הגידול ושט
פסקנולásra hatorájuk van, bizonyítvány
másolataikat családi állapot, kor és eddigi
működési hely, megjelölésével felszerelt
ajánlataikat alulirothoz beküldhetik. Ut-
költőség csak a meghívottnak lesz megtérítve.

Weisz Károly

עופות שוחט שיין ומ"ן, דער פאן
מערהרער גאון זמנינו קבלות אונד
התרת הוראה בענינינו, קליינע פאמיליע,
אונגארישער בירגער, אונטער 40 יאהר
דע אלט, זוכט פאסענדע שטעללע.
— אדרעססע אונטער „אדלע מעלות“ ביי
דער אדמיניסטראציע דיוועס בראטמטעס.

KERESEK samesz, előimádkozói, me-
lamed állást. Rubin József, Tarczal.

קונדמאכונג!
ווירקונגספאללע דרשות אין דייטשער
שפראכע פיר יעדע ערדענקליכע גע-
לענענדיג פערפערטונג צו מאסיגעם
פרייען אונטער שטרענגסטער דיסקרע-
ציען האנאראר פאן 5. P. אויפוארטס.
H. 40. פארטא — אים פאררויס.
פערנער ס' מנחת ישראל צווייטע אויפ-
לאג צו פרקי אבות. פרייע 1. P. בייא
מיר צווא האכען.

בייא ישראל חיים ברין רב ומ"מ דת"ח
Rabb. ISRAEL BRAUN
Budapest, VII., Szövetség-u. 43.

